

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 262/06-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti K. Š., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. Z., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 9/99, na neverejnom zasadnutí 6. decembra 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 9/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 9/99 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. K. Š. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania K. Š. v sume 5 460 Sk (slovom päťtisícštyristošesťdesiat slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. M. Z., B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti K. Š. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 262/06-14 z 23. augusta 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť (z 12. mája 2006) K. Š., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. Z., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 9/99.

Sťažovateľka uviedla, že sa ako žalobkyňa v označenom konaní domáha proti žalovanému – D., B. (ďalej len „žalovaný“) zaplataenia dlžnej mzdy (za prácu nadčas) vo výške 37 282 Sk. Žalobu podala 21. januára 1999. Okresný súd prvýkrát pojednával vo veci po tridsiatich mesiacoch (19. septembra 2001). V období od 24. apríla 2002 do 6. októbra 2003 (cca sedemnášť mesiacov) bol okresný súd vo veci nečinný. Od 31. marca 2004 až do podania sťažnosti ústavnému súdu okresný súd vo veci opäť

nekonal aj napriek tomu, že „... nejde o zložitú vec ani po vecnej ani po skutkovej stránke...“.

Sťažovateľka poukazujúc na fakt, že označené konanie vedené okresným súdom nebolo dosiaľ právoplatne skončené žiadala, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 9/99, aby prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov a aby priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk.

V podaní z 27. septembra 2006 doručenom ústavnému súdu 4. októbra 2006 sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu oznámila, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci. V prílohe uvedeného podania doručila ústavnému súdu vyčíslenie požadovanej náhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 5 460 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu z 13. septembra 2006 sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu listom sp. zn. Spr. 3779/2006 z 12. októbra 2006, doručeným ústavnému súdu 23. októbra 2006, v ktorom uviedol: „*Ku skutkovým okolnostiam uvádzaným v sťažnosti nemám námietky. V prílohe Vám zasielam spis sp. zn.: 30 C 9/99 a vyjadrenie zákonnej sudkyne. Netrvám na ústnom prejednaní veci.*“

Vo vyjadrení zákonnej sudkyne, pripojenom k vyjadreniu predsedu okresného súdu k sťažnosti z 12. októbra 2006, sa uvádza: „*V predmetnej veci bolo posledným úkonom súdu nariadenie znaleckého dokazovania znalcom z odboru ekonomika a podnikanie - odvetvie účtovníctvo, personalistika a mzdy (uznesenie zo dňa 11. 9. 2006, č. k. 30 C 9/1999-329).*“

Môj postup v danej veci (ako aj ostatných veciach pridelených do môjho súdneho oddelenia) je podmienený objektívnymi okolnosťami, ktoré nedokážem vlastnými silami ovplyvniť - počtom a skladbou vecí pridelených do súdneho oddelenia (do roku 2004 som vybavovala výlučne pracovnoprávne veci, ktoré patria medzi veci s nutnosťou ich vybavenia

s osobitnou rýchlosťou konania), zaťaženosťou sudcu a pod.. Táto okolnosť je všeobecne známa a ja sama som ešte v roku 2001 podľa ust. § 30 ods. 4 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich signalizovala predsedovi Okresného súdu Bratislava III. to, že nie som schopná bezprietahovo a plynule vybavovať veci pridelené mi do súdneho oddelenia práve s poukazom na ich neprimeraný počet. Môj postup v priebehu roka 2005 a 2006 bol navyše ovplyvnený i mojou neprítomnosťou na Okresnom súde Bratislava III v období od 1. 7. 2005 do 31. 12. 2005 (dočasné pridelenie na Krajskom súde v Bratislave) a i tým, že po návrate z dočasného pridelenia vyvstala potreba konať takmer vo všetkých veciach pridelených do môjho súdneho oddelenia. Po predložení spisu sudcovi kanceláriou dňa 6. 6. 2006 som vo veci konala takmer okamžite po mojom nástupe po čerpaní dovolenky na zotavenie.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe predložených listín a obsahu spisu okresného súdu vo veci sp. zn. 30 C 9/99.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Žalobou z 19. januára 1999 doručenou okresnému súde 21. januára 1999 sa sťažovateľka domáhala proti žalovanému zaplataenia mzdy za prácu nadčas.

Dňa 14. apríla 1999 vyzval okresný súd sťažovateľku na odstránenie nedostatkov návrhu a doplnenie žaloby (najmä pokiaľ ide o formuláciu petitu a upresnenie hodnoty

predmetu sporu). Sťažovateľka reagovala podaním z 24. mája 1999 doručeným okresnému súdu 25. mája 1999.

Okresný súd zaslal 8. septembra 1999 rovnopis žaloby žalovanému na vyjadrenie. Zároveň ho vyzval na predloženie viacerých listín. Vyjadrenie žalovaného a žiadaných podkladov bolo okresnému súdu doručené 12. októbra 1999.

Okresný súd vyzval 16. novembra 1999 sťažovateľku, aby presne špecifikovala výšku uplatňovaného nároku (aj na základe podkladov zabezpečených od žalovaného). Sťažovateľka reagovala podaním z 26. novembra 1999 doručeným okresnému súdu 29. novembra 1999 (požiadala o doplnenie dokazovania vyžiadaním ďalších podkladov od žalovaného).

Okresný súd vyzval 20. januára 2000 sťažovateľku na upresnenie petitu žaloby (výšky uplatňovaného nároku). Sťažovateľka reagovala podaním z 3. februára 2000 doručeným okresnému súdu 7. februára 2000 vyčísliac predbežne výšku uplatňovaného nároku s tým, že definitívne bude môcť požadovanú výšku upresniť po žiadanom doplnení dokazovania zo strany okresného súdu, vyžiadaním ďalších podkladov od žalovaného. Následne podaním z 10. marca 2000, doručeným okresnému súdu 15. marca 2000, upresnila prostredníctvom právneho zástupcu (splnomocnenie predložila v prílohe podania) petít žaloby.

Zákonná sudkyňa nariadila súdnej kancelárii 17. marca 2000 vyzvať sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku. Výzva bola vypravená 2. mája 2000. Sťažovateľka zaplatila súdny poplatok v lehote 22. mája 2000.

Zákonná sudkyňa nariadila 14. júna 2001 pojednávanie vo veci na 19. september 2001. Spolu s predvolaním zaslal okresný súd žalovanému 10. júla 2001 výzvu na predloženie interných predpisov upravujúcich mzdové ohodnotenie zamestnancov v období, ktorého sa týkala žaloby sťažovateľky. Z dôvodu nekompletnosti senátu bolo pojednávanie 19. septembra 2001 odročené na 8. október 2001.

Dňa 3. októbra 2001 predložil žalovaný okresnému súdu podklady týkajúce sa mzdových nárokov sťažovateľky. Na pojednávanie konané 8. októbra 2001 sa zástupca žalovaného nedostavil včas. Pojednávanie bolo vzhľadom na uvedenú skutočnosť, ako aj vzhľadom na žiadosť sťažovateľky (ktorá chcela presne špecifikovať uplatňované nároky na základe doplnených podkladov), odročené na 12. november 2001.

Podaním z 5. novembra 2001 doručeným okresnému súdu 6. novembra 2001 upresnila sťažovateľka výšku žalobou uplatňovaného nároku.

Na pojednávanie konané 12. novembra 2001 sa bez ospravedlnenia nedostavil žalovaný ani jeho právny zástupca. Okresný súd pojednával vo veci a vypočul sťažovateľku. Pojednávanie bolo odročené na 17. december 2001.

Podaním z 19. novembra 2001 doručeným okresnému súdu 22. novembra 2001 upresnil právny zástupca zmenu žaloby vykonanú sťažovateľkou podaním z 5. novembra 2001 (špecifikoval jednotlivé zložky uplatňovaného nároku, ich výšku a právny titul) a navrhol pripustenie zmeny návrhu podľa § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Na pojednávanie konané 17. decembra 2001 sa bez ospravedlnenia nedostavil žalovaný ani jeho právny zástupca. Okresný súd pojednávanie odročil na 30. január 2002 a právnenému zástupcovi žalovaného uložil poriadkovú pokutu.

Okresný súd zaslal 10. januára 2002 právnenému zástupcovi žalovaného písomné vyhotovenie rozhodnutia o uložení poriadkovej pokuty, ako aj výzvu na vyjadrenie sa k zmene žaloby. Právny zástupca žalovaného podal 23. januára 2002 proti tomuto rozhodnutiu odvolanie.

Na pojednávanie konané 30. januára 2002 sa dostavili účastníci aj ich právni zástupcovia. Okresný súd pojednával vo veci. Pojednávanie odročil na 6. marec 2002.

Okresný súd v uvedený deň pojednával vo veci. Pojednávanie odročil na 24. apríl 2002 za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 15. apríla 2002 doručil žalovaný okresnému súdu podanie z 11. apríla 2002, v ktorom navrhol uzavretie zmieru (§ 99 OSP) s tým, aby „... súd vykonal pokus o zmier s navrhovateľkou (...) aby súd schválil takto uzavretý zmier.

D., v zastúpení Dr. J. H., riaditeľom (...) sa zaväzuje navrhovateľke Dr. K. Š., zaplatiť rozumnú sumu v čiastke, ktorú určí súd do troch dní od právoplatnosti uznesenia o schválení zmieru“.

Pokynom zo 17. apríla 2002 nariadila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii oznámiť účastníkom konania zrušenie termínu nariadeného pojednávania z dôvodu „*nepřítomnosti sudcu*“ a vyzvať právneho zástupcu odporcu na upresnenie, či vzhľadom na podanie z 11. apríla 2002 uznával sťažovateľkinu pohľadávku v uplatnenej výške, s poučením, že ak malo byť uvedené podanie návrhom na uzavretie zmieru, musí byť určité, čo do výšky peňažného plnenia.

Sťažovateľka nahliadla do spisu 13. mája 2002. Následne 22. mája 2002 doručila okresnému súdu prostredníctvom svojho právneho zástupcu podanie z 21. mája 2002, v ktorom vyčíslila výšku plnenia zo strany žalovaného (uvedúc výšku uplatňovanej pohľadávky vrátane vyčísleného príslušenstva), ktorú je ochotná akceptovať v súvislosti s návrhom na uzavretie súdneho zmieru.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii z 29. mája 2002 vyzval okresný súd 6. júna 2002 žalovaného na oznámenie v lehote 10 dní, či akceptuje návrh sťažovateľky na uzavretie súdneho zmieru a zaslal mu kópiu podania sťažovateľky z 21. mája 2002.

Žalovaný reagoval podaním z 26. júna 2002 doručeným okresnému súdu 27. júna 2002, v ktorom vzhľadom na výšku sumy požadovanej sťažovateľkou návrh odmietol a navrhol aby vo veci rozhodol okresný súd.

Okresnému súdu bolo 16. októbra 2002 doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľky zo 14. októbra 2002, v ktorom konštatoval neúspech pokusu o ukončenie sporu zmierom a žiadal pokračovať v konaní.

Zákonná sudkyňa nariadila 7. júla 2003 pojednávanie vo veci na 6. október 2003. Na pojednávanie sa nedostavil žalovaný (štatutárny zástupca sa ospravedlnil dodatočne, 9. októbra 2003). Okresný súd pojednával v neprítomnosti zástupcu žalovaného. Pojednávanie bolo odročené na 12. november 2003.

Okresný súd pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty vyzval 14. októbra 2003 žalovaného na predloženie viacerých listín v lehote 10 dní. Zároveň požiadal o zaslanie podkladov Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo školstva“). Ďalšou výzvou z 22. októbra 2002 uložil okresný súd žalovanému oznámiť adresu navrhnutej svedkyne.

Na výzvu zo 14. októbra 2003 reagoval žalovaný podaním z 22. októbra 2003 doručeným okresnému súdu 24. októbra 2003. Ministerstvo školstva reagovalo podaním z 21. októbra 2003 doručeným okresnému súdu 24. októbra 2003. Výzvu okresného súdu z 22. októbra 2002 splnil žalovaný 30. októbra 2003.

Dňa 10. novembra 2003 bol okresnému súdu doručený list svedkyne K. P. predvolanej na pojednávanie nariadené na 12. november 2003, v ktorom oznámila, že sa nemôže dostaviť „z vážnych zdravotných dôvodov“. Okresný súd vo veci pojednával 12. novembra 2003. Pojednávanie bolo odročené na 14. január 2004 za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 25. novembra 2003 doručili účastníci konania okresnému súdu návrhy na doplnenie dokazovania a listiny týkajúce sa veci.

Okresný súd pojednával 14. januára 2004 vo veci (svedkyňa K. P. sa opätovne ospravedlnila). Pojednávanie bolo odročené na 1. marec 2004 za účelom doplnenia

dokazovania. Tento termín pojednávania 23. februára 2004 zákonná sudkyňa zmenila na 31. marec 2004.

Okresný súd pojednával vo veci 31. marca 2004. Na pojednávaní vypočul svedkyňu K. P. Pojednávanie bolo odročené za účelom doplnenia dokazovania vyžiadaním stanoviska Metodického centra mesta B. (ďalej aj „metodické centrum“), ministerstva školstva a vypracovaním znaleckého posudku. Účastníkom bolo oznámené, že v lehote 5 dní môžu predložiť *„okruh otázok, ktorých zodpovedanie budú žiadať v dopyte vypracovanom súdom vo vzťahu k Ministerstvu školstva a Metodickému centru mesta B.“*, ako aj pre potreby znaleckého dokazovania. Sťažovateľka predložila návrh otázok, ktoré žiadala zodpovedať okresnému súdu 5. apríla 2004.

Uznesením z 31. mája 2004 priznal okresný súd jednej z vypočutých svedkýň uplatnený nárok na svedočné.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne zo 6. decembra 2004 požiadal okresný súd 7. decembra 2004 Ministerstvo školstva Slovenskej republiky o stanovisko k niektorým otázkam v súvislosti s prerokovávanou vecou. Odpoveď ministerstva školstva bola okresnému súdu doručená 27. decembra 2004.

Okresný súd uznesením č. k. 30 C 9/1999-329 z 11. septembra 2006 nariadil vo veci znalecké dokazovanie poveriac vypracovaním znaleckého posudku súdneho znalca v odbore ekonomika a podnikanie - odvetvie účtovníctvo, personalistika a mzdy, uložiac mu vypracovať znalecký posudok v lehote 50 dní od doručenia rozhodnutia. Obom účastníkom konania uložil zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Písomné vyhotovenie uvedeného rozhodnutia okresného súdu bolo vypravené 13. septembra 2006.

III.

3.1 Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov...“

Povinnosťou súdov, vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov, v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky plynúcich z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) (garantovať právo na prerokovanie vecí súdom v primeranej dobe), je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa súdneho rozhodnutia, v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 81/05, III. ÚS 239/06).

Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným súdnym rozhodnutím v prerokúvanej veci. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecné sudy vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 29/03).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti vecí, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (obdobne napr. III. ÚS 175/04, III. ÚS 229/04).

3.2 Predmetom posudzovaného konania je žaloba sťažovateľky, ktorou sa proti žalovanému (bývalému zamestnávateľovi) domáhala zaplatenia mzdy za prácu nadčas. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, pričom z vyjadrení účastníkov konania pred ústavným súdom ani zo spisu okresného súdu sp. zn. 30 C 9/99, týkajúceho sa predmetnej veci, nevyplýva žiadna skutočnosť svedčiaca o osobitnej právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Posudzované konanie teda nemožno hodnotiť ako právne alebo fakticky zložitú vec.

3.3 Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania sčasti prispelo k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci.

Ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní, akým je aj posudzované konanie, nesú účastníci konania (strany sporu) vo výraznej miere zodpovednosť za jeho priebeh a výsledok, predovšetkým z hľadiska náležitej formulácie žalobného návrhu, predkladania, resp. navrhovania dôkazov na podporu svojich tvrdení, rešpektovania sudcovských a zákonných lehôt a ďalšej procesnej aktivity v záujme ochrany svojich práv a právom chránených záujmov (obdobne napr. IV. ÚS 381/04, III. ÚS 11/05, III. ÚS 208/06).

Sťažovateľkina žaloba v predmetnej veci nespĺňala v čase jej podania všetky zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 79 OSP, predovšetkým pokiaľ ide o formuláciu jej petitu a presné vyčíslenie výšky uplatňovaných nárokov. Okresný súd bol nútený opakovane (14. apríla 1999, 16. novembra 1999 a 20. januára 2000) vyzývať sťažovateľku na odstránenie jej nedostatkov (§ 43 ods. 1 OSP), čím tiež dochádzalo k predlžovaniu konania.

Predĺženie konania v dôsledku odstraňovania nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach návrhu patrí medzi okolnosti, na ktoré ústavný súd prihliada pri posudzovaní tvrdenia žalobcu o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v súdnom konaní.

Sťažovateľka upozornila okresný súd, že pokiaľ ide o presné vyčíslenie žalobou požadovanej mzdy, je obmedzená tým, že jej zamestnávateľ neumožnil nahliadnúť do podkladov týkajúcich sa jej mzdových nárokov. Žiadala, aby okresný súd v priebehu konania zabezpečil v tomto smere listinné dôkazy, na základe ktorých následne upresní petit žaloby (sťažovateľka tak urobila podaním z 5. novembra 2001 doručeným okresnému súdu 6. novembra 2001, predbežne vyčísliac svoje nároky podaním z 10. marca 2000 doručeným okresnému súdu 15. marca 2000). Z jej strany teda síce nešlo o svojvoľný, resp. nedbalý postup pri uplatňovaní svojich práv, no objektívne predĺženie konania v dôsledku odstraňovania nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach žaloby, v období od jej podania (21. januára 1999) až do marca 2000, nemožno pričítať ani na ťarchu okresného súdu.

Na druhej strane ústavný súd opakovane judikoval, že uvedená skutočnosť na strane sťažovateľa majúca vplyv na predĺženie doby konania sama osebe nevyklučuje zodpovednosť súdu za zbytočné prietahy v konaní, spôsobené jeho nesprávnym či neefektívnym postupom alebo dokonca nečinnosťou (obdobne napr. III. ÚS 193/03, III. ÚS 111/04).

Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných prietahov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

3.4 V súčasnom období sa posudzované konanie nachádza v stave, keď po takmer ôsmich rokoch po podaní žaloby nebolo v tejto pracovnoprávnej veci súdom prvého stupňa rozhodnuté. Ten bol pritom v priebehu uvedeného konania (pokiaľ ide o postup vo veci samej) opakovane nečinný, bez toho, aby jeho postupu bránila relevantná procesná prekážka.

Ide o obdobia od 22. mája 2000, keď sťažovateľka zaplatila súdny poplatok, do 14. júna 2001, keď zákonná sudkyňa nariadila pojednávanie vo veci (viac ako jeden rok); od 27. júna 2002, keď bolo okresnému súdu doručené podanie žalovaného, z ktorého bolo zrejmé, že neakceptuje podmienky sťažovateľky pre uzatvorenie súdneho zmieru a žiada pokračovať v konaní, do 7. júla 2003, keď zákonná sudkyňa nariadila ďalšie pojednávanie vo veci (viac ako jeden rok); od 5. apríla 2004, keď účastníkom konania uplynula stanovená lehota na predloženie prípadných návrhov otázok pre súdneho znalca, ministerstvo školstva a metodické centrum, do 6. decembra 2004, keď zákonná sudkyňa sformulovala výzvu pre ministerstvo školstva (takmer osem mesiacov) (uznesenie okresného súdu z 31. mája 2004 o priznaní svedočného vypočutej svedkyni nie je procesným úkonom týkajúcim sa bezprostredne veci samej) a napokon obdobie od 27. decembra 2004, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď ministerstva školstva na výzvu zo 7. decembra 2004, do 11. septembra 2006, keď okresný súd nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil súdneho znalca (viac ako jeden rok a osem mesiacov).

Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu nemožno odôvodniť existenciou relevantnej procesnej prekážky brániacej plynulému postupu v konaní.

Ústavný súd dospel k záveru, že v dôsledku týchto období nečinnosti okresného súdu (spolu štyri roky a štyri mesiace), v ktorých dochádzalo k zbytočným priet'ahom v posudzovanom konaní, došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Pokiaľ ide o argumentáciu obsiahnutú vo vyjadrení zákonnej sudkyne k priebehu posudzovaného konania, ústavný súd poznamenáva, že v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru nadmerné množstvo vecí, v ktorých je nevyhnutné zabezpečiť súdne konanie, nezavazuje štát zodpovednosti za zbytočné priet'ahy v súdnom konaní. Pretrvávajúci vysoký nápad vecí a v tejto súvislosti neprimerané zaťaženie sudcov prípadne ďalších osôb podieľajúcich sa na výkone súdnej moci nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali alebo znižovali zodpovednosť súdu ako nositeľa štátnej moci za rešpektovanie základných práv účastníkov súdneho konania. Tieto okolnosti preto ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť základné právo na prerokovanie veci súdom bez zbytočných priet'ahov (obdobne napr. III. ÚS 17/02, IV. ÚS 208/04, III. ÚS 208/06). V konaní podľa čl. 127 ústavy, ktorého predmetom je posúdenie namietaného porušenia uvedeného základného práva účastníka súdneho konania pritom ústavný súd neposudzuje prípadnú individuálnu subjektívnu zodpovednosť sudcov prípadne ďalších osôb podieľajúcich sa na výkone súdnej moci za vznik zbytočných priet'ahov, ale zodpovednosť súdu, ako nositeľa štátnej moci a reprezentanta štátu vo vzťahu k účastníkom konania.

3.5 Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň (...), zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom...

Pretože ústavný súd zistil, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza (bod 2 výroku nálezu).

3.6 Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 60 000 Sk z dôvodu nemajetkovej ujmy spôsobenej pretrvávajúcim stavom právnej neistoty v súvislosti s posudzovaným konaním, majúcim „... *negatívny dopad...*“ na jej „... *psychiku i život...*“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarájúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk, zohľadňujúc predmet posudzovaného konania (pracovnoprávny spor), dobu a stav, v ktorom sa toto konanie v súčasnosti nachádza, ako aj dĺžku obdobia, v ktorom bol postup okresného súdu poznačený zbytočnými prietahmi v konaní (štyri roky a štyri mesiace) a s tým spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky spôsobenú pretrvávajúcim stavom právnej neistoty (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

3.7 Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania vo výške 5 460 Sk, pozostávajúcu z náhrady trov právneho

zastúpenia, spočívajúcich v odmene právneho zástupcu za dva úkony právnej služby realizované v roku 2006 (prevzatie a príprava zastúpenia, vrátane prvej porady s klientom - 2 730 Sk a podanie sťažnosti ústavnému súdu - 2 730 Sk).

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadostučinením, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2006 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 730 Sk a hodnota režijného paušálu 164 Sk.

V súlade s uvedenými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. mohla sťažovateľka požadovať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2006 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci - sťažnosť) ako aj náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (režijný paušál), teda (2 x 2 730 Sk + 2 x 164 Sk).

Ústavný súd preto priznal sťažovateľke podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde náhradu trov právneho zastúpenia v celej uplatnenej výške 5 460 Sk (bod 4 výroku nálezu).

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. decembra 2006